

Introduktion til matrikulære data

Matrikulære data kan deles op i tre grupper:

- elementer i basismatriklen
- temaer
- øvrige elementer

Elementer i basismatriklen omfatter elementer, der indgår i den matrikulære proces og som er vigtige elementer i bestemmelsen af den matrikulære situation.

Temaer omfatter elementer, der indgår i den matrikulære proces og som bygger på den matrikulære situation.

Øvrige elementer omfatter administrative og matrikulære områder. Endvidere omfatter gruppen fikspunkter og grænsesten. Disse elementer indgår ikke direkte i den matrikulære proces, men bruges som støttemateriale i processen.

Elementer i basismatriklen

Skelpunkt

Der skelnes mellem "Indmålt skelpunkt" og "Digitaliseret skelpunkt".

Et "Indmålt skelpunkt" er indlagt på grundlag af en matrikulær måling med direkte eller indirekte tilknytning til fikspunktsnettet. Et "Indmålt skelpunkt" vises grafisk med en kreds. Punkter bestemt ved RTK GPS måling tilhører punktklasse 1, mens punkter bestemt på anden måde tilhører punktklasse 2.

Et "Digitaliseret skelpunkt" kan komme fra digitalisering af et tidligere analogt matrikelkort, tidligere kommunalt skeltema eller anden samlet konstruktion. Alle punkter tilhører punktklasse 3.

Matrikelskel

Der skelnes mellem matrikulære skel og matrikulære grænser. Matrikulære skel er normalt afmærket i marken med skelmærker, mens matrikulære grænser ikke er afmærket, da de er af labil karakter. For matrikulære grænser gælder, at det er forholdene i marken, der til enhver tid fastlægger den faktiske grænse for en ejendom, ikke de i matriklen registrerede grænser. De matrikulære skel underinddeles i "Skel for udskilt vej og gadejord", "Skel for jernbane" og "Skel i øvrigt". De matrikulære grænser underinddeles i "Grænse i vandløb og sø", "Grænse mod sø" og "Kystlinie". Skellene prioriteres i nævnte rækkefølge og i tilfælde af, at et skel kan optræde med flere typer, registreres kun det højest prioriterede.

Til Matrikelskel er tilknyttet oplysning om hvilke administrative grænser Matrikelskellet indgår.

Matrikulære skel:

"Skel for udskilt vej og gadejord" danner skel mod udskilte veje, private veje samt mod gadejord. Denne type skel anvendes mod vejarealer, uanset om vejen er en udskilt offentlig vej, en ikke-udskilt offentlig vej eller en privat vej.

"Skel for jernbane" danner skel mod arealer, der i matriklen er registreret som "Jernbane".

"Skel i øvrigt" er almindelige skel, som ikke samtidig er en af de to ovennævnte typer.

Matrikulære grænser:

"Grænse i vandløb og sø" udgøres af midtlinje af vandløb over 3 meter eller af grænsedragning i søer, der er matrikuleret. Ved vandløb under 3 meter registreres som "Skel i øvrigt".

"Grænse mod sø" udgøres af søbred mod sø, der ikke er matrikuleret. Søen skal have en vis størrelse og grænse op til flere jordstykker, hvor det ikke er muligt at fastlægge ejerforholdet i søen med tilstrækkelig nøjagtighed.

"Kystlinie" udgøres af afgrænsningen mod hav. "Kystlinie" vil ikke svare til den topografiske kystlinie, da "Kystlinie" kun ajourføres i forbindelse med en matrikulær sag. Hvis afgrænsningen mod hav er kunstig anlagt som f.eks. ved havneanlæg registreres som "Skel i øvrigt".

Optaget vej

Vej optaget i Matriklen tjener som vejadgang for andre ejendomme end dem, hvorover vejen fører. Bruges også til registrering af offentlige veje, der ikke er udskilt i matriklen. Vises grafisk som en punkteret linje, hvor hvert linjestykke ofte er et selvstændigt element.

Der skelnes mellem "Matrikuleringsvej" og "Udstykningsvej".

"Matrikuleringsvej" er en vej, der på matrikuleringstidspunktet fandtes i marken, og som var til offentlig og almindelig brug eller til brug for andre ejendomme end den, hvorover den førte. Disse veje er optaget i Matriklen, inddelt i kategorier som fik fastsat en beregningsbredde uden hensyn til vejens faktiske bredde i marken.

En vej optaget i Matriklen efter matrikuleringstidspunktet kaldes en "Udstykningsvej". En "Udstykningsvej" er optaget med bredden angivet i den matrikulære sag, der er grundlaget for registreringen.

Samlet fast ejendom

En Samlet fast ejendom beskriver den matrikulære ejendom, og indeholder oplysninger, der er fælles for ét eller flere jordstykker. En Samlet fast ejendom har på landsplan en unik identifikation.

Til en Samlet fast ejendom kan der være tilknyttet noteringer. På ejendomsniveau skelnes der mellem "Arbejderbolig" og "Landbrug". Er der tale om "Landbrug" kan der være yderligere notering om typen, idet der her skelnes mellem "Familieejendom", "Landbrugsejendom" og "Landbrug uden beboelse".

Den geografiske udstrækning af en Samlet fast ejendom er ikke registreret, men kan udledes ud fra oplysningerne på de enkelte jordstykker, der indgår i den Samlede faste ejendom.

Normalt vil ét jordstykke kun indgå i én Samlet fast ejendom. Undtagelsen er jordstykker angivet som "Fælleslod" – disse indgår i flere Samlede faste ejendomme.

Jordstykke

Et jordstykke er én flade dannet ud fra de afgrænsende Matrikelskel, hvortil man har knyttet alle egenskabsdata på jordstykket.

Der skelnes mellem "Matrikuleret areal" og "Udskilt vej".

Et jordstykke, der er et "Matrikuleret areal", har selvstændigt matrikelnummer. Et matrikelnummer består af ét til fire cifre efterfulgt af et litra på ét til tre bogstaver. Matrikelnummeret er unikt inden for et ejerlav. Matrikelnummeret og landsejerlavskoden giver på landsplan en unik matrikelbetegnelse.

En "Udskilt vej" er ikke matrikuleret, men tildelt et vejlitra. Et vejlitra består af tallet 7000 efterfulgt af ét til tre bogstaver. Vejlitra er unikt inden for et ejerlav. Vejlitra og landsejerlavskoden giver på landsplan en unik matrikelbetegnelse.

Begrebet matrikelbetegnelse dækker således den entydige identifikation der anvendes for alle registrerede jordstykker.

På et jordstykke kan der være oplysninger om arealanvendelsen. Der skelnes mellem "Offentligvej", "Privatvej", "Jernbane", "Kirke", "Kirkegård", "Byens gade", "Fælles vanding", "Fælles grusgrav", "Dige/Dæmning", "Fælles drift", "Kanal", "Strand", "Brugsretsareal" og "Fælleslod".

Et jordstykke er angivet som Fælleslod, hvis det indgår i flere Samlede faste ejendomme. På landsplan findes der ca. 500 fælleslodder.

På et jordstykke er der oplysninger om de administrative tilhørsforhold til "Region", "Kommune", "Sogn", "Ejerlav" og "Retskreds".

Til et jordstykke kan der være tilknyttet noteringer. Der skelnes mellem "Jordrente", "Stormfald", "Majoratskov", "Fredskov", "Strandbeskyttelse", "Klitfredning" og "Jordforurening". Disse noteringer er tilknyttet hele jordstykket. I tilfælde af, at det geografisk kun vedrører en del af jordstykket, er den geografiske udstrækningen ikke registreret. Skal disse noteringer visualiseres, vil hele jordstykket skulle vises.

Centroide

En centroide er et punkt inden i et jordstykke, hvorved man med en simpel position kan stedfæste alle egenskabsdata, der er knyttet til et jordstykke. Centroide indgår i den matrikulære proces som pladsholder for oplysninger om jordstykket. Selve jordstykkets udstrækning beskrives i den matrikulære proces gennem jordstykkets Matrikelskel.

Der skelnes som ved Jordstykke mellem "Matrikuleret areal" og "Udskilt vej".

Temaer

Fælles for Temaer i Matriklen er, at de er områder registreret med egen geometri. De må ikke forveksles med de tilsvarende noteringer på Jordstykke. Et tematisk område har på landsplan en unik identifikation.

Temalinie

Registrering i Matriklen af grænser for rådighedsindskrænkninger – i daglig tale kaldet temaer – som vedligeholdes i den matrikulære proces. Der skelnes mellem "Fredskov", "Strandbeskyttelse", "Klitfredning" og "Jordforurening-v2".

Fælles for alle temalinier er, at de både kan følge Matrikelskel og have selvstændig geometri. For den enkelte temalinie registreres derfor dens sammenhæng med Matrikelskel. Der skelnes mellem:

- Skal følge skel – temalinien har fællesgeometri med et matrikelskel, og når matrikelskellet flyttes skal temalinien flytte med
- Skal følge skelbillede – temalinien har selvstændig geometri, men hvis skelbilledet flyttes skal temalinien flytte med
- Skal ikke følge skelbillede – temalinien har selvstændig geometri, og ændring i skelbilledet giver ikke anledning til ændring af temalinien

Temaflade

Et tematisk område kan i sin geografiske udstrækning dække flere jordstykker. Området vil være klippet op i Temaflader efter de enkelte jordstykker, så det umiddelbart er muligt at finde hvilke Temaflader, der vedrører et givent jordstykke.

En temaflade er således én flade dannet ud fra de afgrænsende Matrikelskel og Temalinier. Der skelnes mellem "Fredskov", "Strandbeskyttelse", "Klitfredning" og "Jordforurening-v2".

Der kan godt forekomme flere Temaflader af samme type på et jordstykke.

Den tilknyttede oplysning om areal størrelse er det geometriske areal, og det vil sjældent stemme nøjagtigt overens med den tilsvarende notering på jordstykket, på grund af unøjagtigheder i den geometriske registrering.

Øvrige elementer

Administrativt område

Der skelnes mellem "Kommune", "Sogn" og "Ejerlav". Elementet Administrativt område vil optræde som én eller flere flader dannet ud fra de administrative oplysninger på elementet Jordstykke.

Et administrativt område har tilknyttet oplysning om navn og 4-cifret administrativ kode.

Fikspunkt

I den matrikulære proces indgår kun planfikspunkter. Fikspunkterne ajourføres løbende i forbindelse med indsendelse af nymålinger i den matrikulære proces. Derudover foretager KMS selv en løbende kvalitetsforbedring af fikspunkterne. Data hentes fra KMS´ officielle fikspunktsregister.

Grænsesten

Grænsesten til markering af rigsgrænsen mod Tyskland er medtaget med de officielle koordinater til stenene. Stenene er indmålt i et andet koordinatsystem end elementerne i basismatriklen, og der vil derfor kunne forekomme forskelle, selv om en grænsesten rent fysisk er identisk med et skelpunkt.

Bilag

Som bilag findes en oversigt over de koder og tekster KMS normalt benytter ved distributionen af de matrikulære data.

Kode	Tekst
9001	Skelpunkt, indmålt, punktklasse 1
9002	Skelpunkt, indmålt, punktklasse 2
9003	Skelpunkt, digitaliseret, punktklasse 3
9011	Skel i øvrigt
9012	Skel for udskilt vej og gadejord
9013	Skel for jernbane
9014	Grænse i vandløb og sø
9015	Grænse mod sø
9016	Kystlinie
9021	Optaget vej, matrikuleringsvej
9022	Optaget vej, udstykningsvej
9023	Optaget vej, ukendt
9024	Optaget vej, vejtypetekst
9025	Optaget vej, vejbreddetekst
9031	Samlet fast ejendom
9032	Centroide, matrikuleret
9033	Centroide, udskilt vej
9034	Jordstykke, matrikuleret
9035	Jordstykke, udskilt vej
9036	Jordstykke, matrikel.nr./vejlitratekst
9037	Jordstykke, arealbetegnelsestekst
9041	Temalinie, fredskov, skal følge skel
9042	Temalinie, fredskov, skal følge skelbillede
9043	Temalinie, fredskov, skal ikke følge skelbillede
9044	Temalinie, strandbeskyttelse, skal følge skel
9045	Temalinie, strandbeskyttelse, skal følge skelbillede
9046	Temalinie, strandbeskyttelse, skal ikke følge skelbillede
9047	Temalinie, strandbeskyttelse, lukkelinie

9048	Temalinie, klitfredning, skal følge skel
9049	Temalinie, klitfredning, skal følge skelbillede
9051	Temalinie, klitfredning, skal ikke følge skelbillede
9052	Temalinie, klitfredning, lukkelinie
9053	Temalinie, jordforurening-v2, skal følge skel
9054	Temalinie, jordforurening-v2, skal følge skelbillede
9055	Temalinie, jordforurening-v2, skal ikke følge skelbillede
9056	Temalinie, ukendt
9057	Temalinie, anden grænse
9061	Temaflade, jordrente
9062	Temaflade, stormfald
9063	Temaflade, majoratskov
9064	Temaflade, fredskov
9065	Temaflade, strandbeskyttelse
9066	Temaflade, klitfredning
9067	Temaflade, jordforurening-v1
9068	Temaflade, jordforurening-v2
9069	Temaflade, fredskovtekst
9071	Admingrænse, region
9072	Admingrænse, amt
9073	Admingrænse, kommune
9074	Admingrænse, sogn
9075	Admingrænse, ejerlav
9076	Admingrænse, retskreds
9081	Adminområde, region
9082	Adminområde, amt
9083	Adminområde, kommune
9084	Adminområde, sogn
9085	Adminområde, ejerlav
9086	Adminområde, retskreds
9091	Referencenet, grænsesten
9092	Referencenet, fikspunkt
9093	Referencenet, herredsgrænse
9094	Referencenet, opmålingsdistriktsgænse
9095	Referencenet, herred
9096	Referencenet, opmålingsdistrikt
9097	Referencenet, lang fikspunktttekst
9098	Referencenet, kort fikspunktttekst